

Deall Ymddygiad (Heriol)

Gavin Cass / Ieuan Jones

Cofrestr / Register

[https://forms.office.com/r/k9nxX
mTStP](https://forms.office.com/r/k9nxXmTStP)

Rhybudd lechyd - Cofio

estyn am ein mwgwd ocsigen ein
hunain gyntaf.

Os oes arnoch angen amser
ymdawelu, cymewch ef.

*It always seems
impossible until it's done.*

Nelson Mandela

Cadarnhau Sylfaen Werthoedd

Gwerthoedd personol pwysig y dylai aelod staff eu cael!

**Sut mae amgylchedd diogel yn
edrych ac yn teimlo i chi?**

Amgylchedd diogel

If children feel safe,
they can take risks,
ask questions, make
mistakes, learn to
trust, share their
feelings, and grow.

Alfie Kohn
(Punished By Rewards)

"A student who
is concerned for
personal safety
cannot learn."

Virginia Smith
ASCD Inservice

ASCD
1996-2000-2001

In this class we
are
SAFE
Safe to be ourselves
Safe to share
Safe to take risks
Safe to learn

Amgylchedd diogel

Safe

- Students need to feel not just physically safe but emotionally and socially safe in the classroom
- In physical education I always go through the risks when we are participating, for example hockey- sticks must not come above waist height

Supportive

- For students to learn they must feel supported. It is important that they feel respected and valued as a learner.
- When we are having a discussion in class all students must listen and not talk over each other

Inclusive

- Students need to feel included in their learning environment.
- When we play games in physical education I don't let students pick sides, I choose sides by giving students numbers or breaking into houses so that then students don't feel left out

Engaging

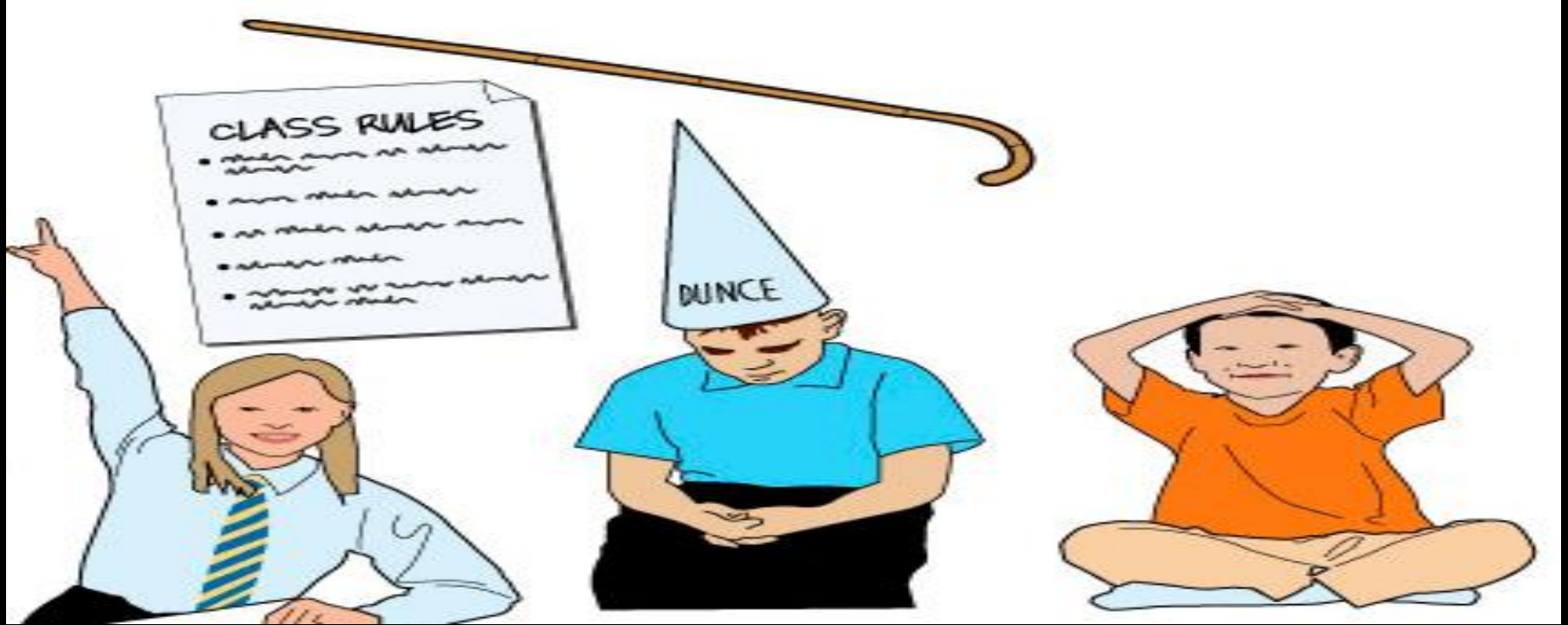
- Students need to be engaged in their learning for it to be a positive learning experience for them
- I use a variety of resources and vary the methods in which I deliver information so that all students no matter what learning style are able to engage in the learning

Challenging

- Learning needs to challenge students individually. Some students may find things easier than others, but as an educator I need to challenge students intellectually, emotionally and socially
- When learning skills and drills in physical education some students will be more advanced than others. I challenge these students by giving them more challenging skills to master

Read notes on slide

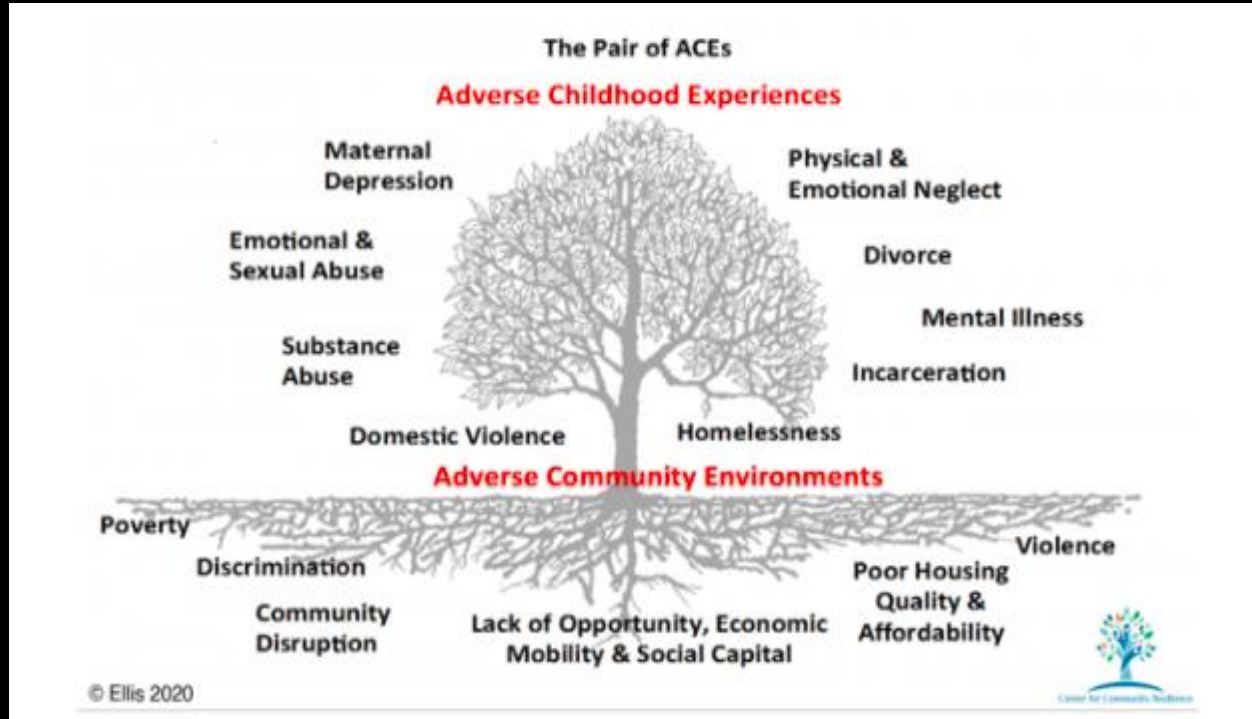
Acceptable and Unacceptable Behaviour

Ymddygiad Derbyniol ac Annerbyniol

Pa amgylchiadau cyffredin sydd
gan ein plant brofiad ohonynt?

A.C.E.S.

I've
come to
a frightening
conclusion
that I am
the
decisive element
in the classroom. It's
my daily mood that makes
the weather. As a teacher,
I possess a
tremendous
power to make a
child's life miserable
or joyous. I can
be a tool
of torture
or an
instrument of
inspiration.
I can
humiliate
or humor,
hurt or
heal.

In all
situations
it is my
response
that decides
whether a crisis will be
escalated or deescalated
and a child
humanized
or
human ized.

HAIM
GINOTT

CHI yn Hunan Reoleiddio...

‘What’s the weather like in your head?’

Ruby Wax

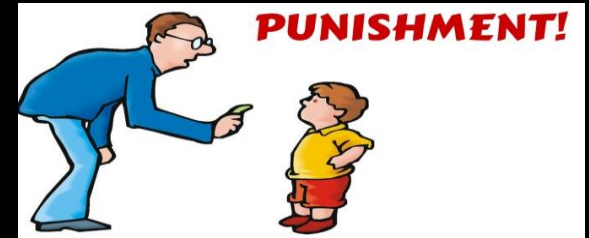
Pan nad yw plant yn gallu darllen...
byddwn yn eu dysgu sut i ddarllen

Pan nad yw plant yn gallu ysgrifennu...
byddwn yn eu harwain

Pan nad yw plant yn gallu hunan reoli a delio efo
emosiynau mawr...cânt eu cosbi!

Mae angen i ni edrych y tu hwnt i'r ymddygiad.

Nid yw pob plentyn yn dysgu mewn ffyrdd confensiynol, neu
mewn lleoliadau confensiynol

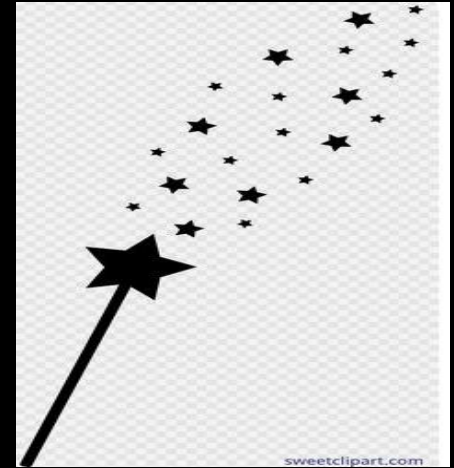
Ni wyddom yr atebion i gyd yn awr, na byth. Nid oes ffon hud.

Mae proses o ymholi yn elfen allweddol

Rhan o'n rôl yw darganfod

Ein gwaith yw canfod. Cerdded a Sgwrsio.

Ymchwilio a Darganfod

Mae 50% o broblemau lechyd
Meddwl oedolion yn dechrau yn
ystod plentynodod. Cyn 15 oed.

Ymlyniad Diogel

Mae plant sydd ag ymlyniad diogel yn fwy tebygol o:

fod yn well am ddatrys problemau

bod yn fwy chwilfrydig

perfformio'n well yn yr ysgol

cydweithredu a hunan reoli

bod â mwy o hunan ymwybyddiaeth

Agweddau hanfodol

- **Ymchwilio** i'r disgyblion rydych chi'n gweithio gyda nhw
- **Adnabod** y disgyblion
- **Gwybod** beth yw polisi'r ysgol
- Bod yn **hyderus**
- Bod yn **gadarn/teg** a **chyson**
- **Dilyn i fyny!**

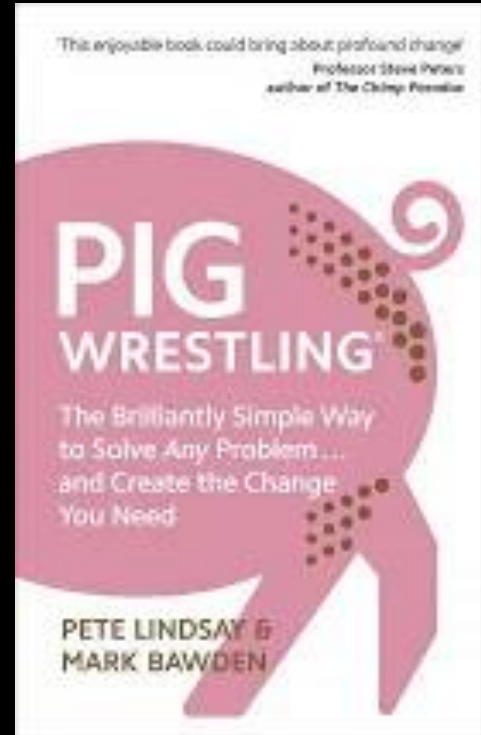
Ysgogiadau Cyffredin (“Triggers”)

- Ymwneud negyddol ag oedolyn
- Ymwneud negyddol â chyfoed
- Newid yn yr amserlen, neu weithgaredd
- Siom, disgwyliadau ddim yn cael eu bodloni
- Cyfradd uchel o fethu mewn tasg
- Dryswch ynghylch tasg
- Gweithgareddau hoff ddewis isel
- Rhywun yn dweud na, neu’n gwrthod rhywbeth
- Ffactorau amgylcheddol: golau, lefel sŵn, trefniant eistedd
- Newid mewn meddyginiaeth
- Anghenion corfforol ddim yn cael eu bodloni: eisiau bwyd, syched, cwsg
- Pryder am yr ysgol, neu am weithgareddau
- Digwyddiadau negyddol yn y cartref : dadlau efo rhieni neu frodyr neu chwiorydd, ysgariad, brawd neu chwaer fach newydd, symud tŷ

Meddwl yn wahanol

Llygod mawr yn Hanoi

Maes awyr Amsterdam

***What Got You Here
Won't Get You There!***

gan Marshall Goldsmith

Five Monkeys Experiment

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PvBo75PDo>

Rarely have I met someone, be it an adult or a child, who's behaviour didn't make complete sense when the context came to light. We just have to make sure we are shining the light in the right places.'

M Armiger

“The One o’clock Incident

Every day at 1.00pm a particular child would kick off in School. He/she would misbehave, disrupt, swear, kick staff, punch, spit, etc..

WHY ??

Answer : Changes in his/her home situation

Mike Armiger

Pe bai ein plant yn gallu mynegi
eu profiadau, eu meddyliau a'u
pryderon beth fyddent yn ei
ddweud?

Pan rwyf yn meddwl am “.....” yn fy ysgol i...

1. I bwy mae o?

2. Beth yw ei ddiben?

3. Sut ydw i'n teimlo am ddatrys y broblem hon?

Polisi dim goddefgarwch yw gwraidd
llawer o waharddiadau dros dro a diarddel
plant.

Mae tynnu dysgwyr o'u lleoliad addysgol
yn cynyddu'r tebygolrwydd y byddant yn
rhan o'r system cyfiawnder ieuenctid

School to Prison Line

Nearly 25,000 children under 7 were excluded from schools in 2015/6

Sent out of class

Detention

Isolation

Temporary exclusion

Permanent exclusion

Line closed indefinitely

Empathy

Support

Success

Excluded pupils are 7 times more likely to have special education needs

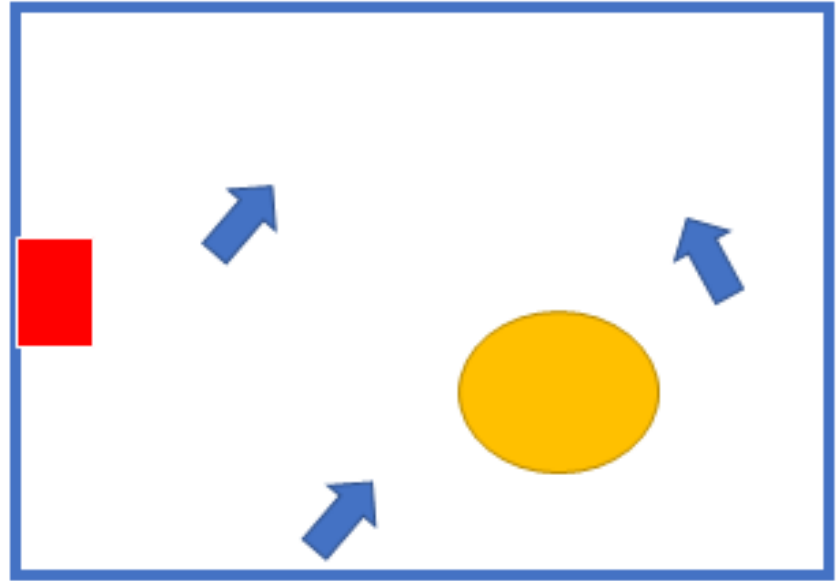
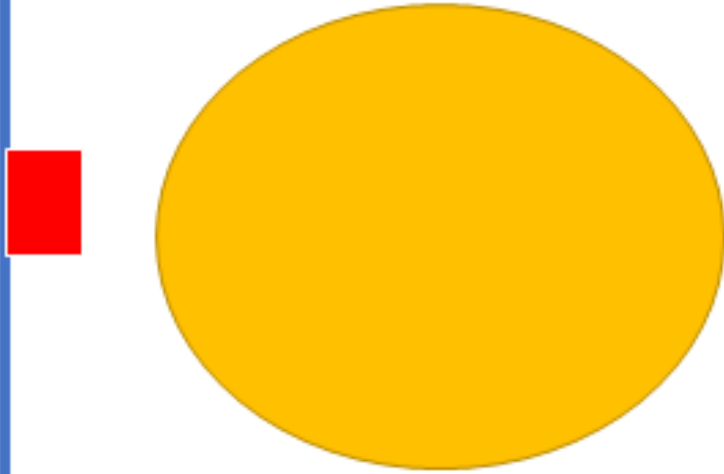
We deserve better

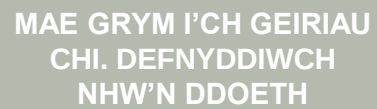
Mae pob ymddygiad yn fath o gyfathrebu.
Ein gwaith ni yw gweithio allan yr hyn maent
yn ei ddweud wrthym ni.
Hwyrach nad ydym ni'n cofio'r trawma, ond
gall ysgogiad megis arogl neu sŵn gorddi
teimladau.

The Body Keeps the Score

gan Bessel van der Kolk.

Y bêl a'r blwch

‘chwilio am sylw’

‘da i ddim’

‘byth yn mynd i’ ‘gwirion’ ‘wedi’i niweidio’

‘cyfrwys’ ‘mae ganddo/ganddi ADHD’

‘dim bwys gen i chwaith’

‘ar y sbectrwm’

1. Trefn Ddyddiol Rymus a Diwyo
2. Mae tawelwch yn gyfaill
3. Condemnio'r **weithred**, nid y plentyn
4. Bod yn ofalus o'ch llais a'ch iaith corff
5. (Symud o gwmpas; hwyluso)
6. Peidio cael eich llusgo i mewn i'r sefyllfa
7. Cael gwared ar bwysau gan gynulleidfa
8. Cynyddu eich '**tocynnau**'
9. Modelu – pob disgwyliad
10. Trin pawb yn deg

EGWYL *BREAK*

Datblygiad yr Ymennydd

<https://www.youtube.com/watch?v=1ij-yplYtMs>

Goroesi

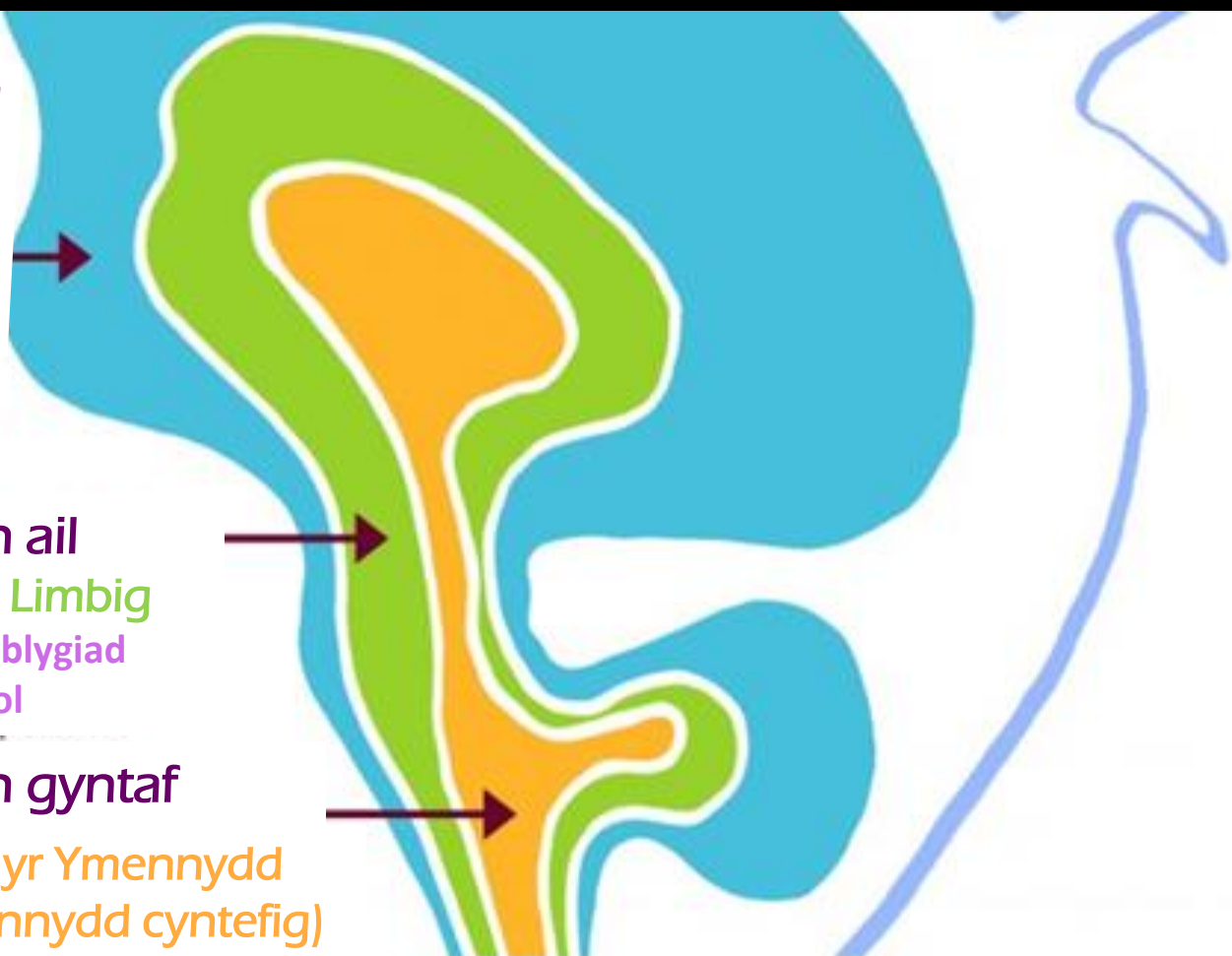
Emosiynol

Meddwl

Yn datblygu yn drydydd
Yr Ymennydd Cortigol
Meddwl, dysgu, iaith a ffrwyno

Yn datblygu yn ail
Yr Ymennydd Limbig
Ymlyniad a datblygiad
emosiynol

Yn datblygu yn gyntaf
Coesyn yr Ymennydd
(yr ymennydd cyntefig)

Gellir bod yn sownd yn y cam goroesi

Teimlir emosiwn gyntaf

Daw gwybyddiaeth yn hwyrach o lawer

Pedwar Categori

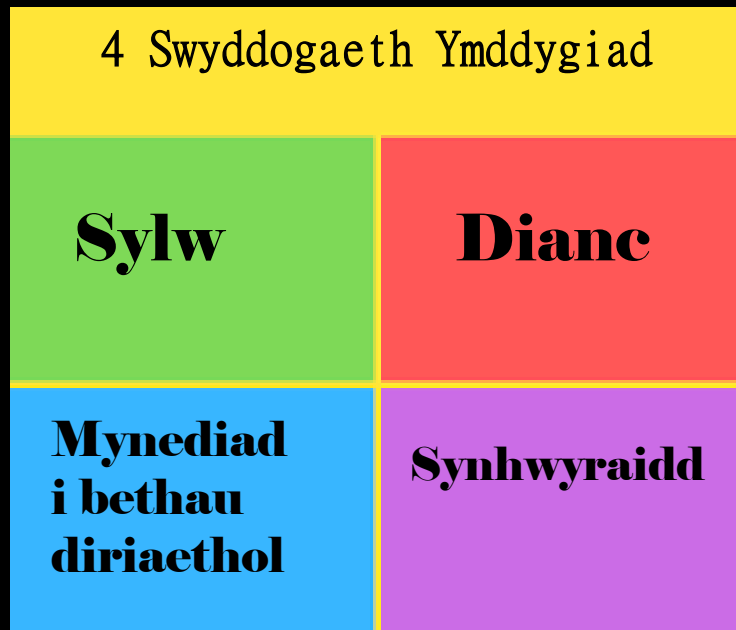
Swyddogaeth Ymddygiad

Sylw Cymdeithasol

Dianc/Osgoi

Pethau Diriaethol

Synhwyradd

Sylw Cymdeithasol

Mae'r person rydym yn ei gefnogi wedi dysgu bod ymddwyn mewn dull penodol yn ffordd *ddibynadwy* o gael sylw.

Dianc/Osgoi

Mae'r person rydym yn ei
gefnogi wedi dysgu bod
ymddwyn mewn
dull penodol yn ffordd
ddibynadwy
o ddianc rhag neu osgoi
gweithgaredd penodol

Dianc		
Cyn	Ymddygiad	Ar ôl
Aroglau drwg	Mynd am gawod	Aroglau drwg wedi mynd
Haul llachar	Gwisgo sbectol haul	Dim haul llachar

Osgoi		
Cyn	Ymddygiad	Ar ôl
Dim aroglau drwg	Mynd am gawod	Dim aroglau drwg
Dim haul llachar	Gwisgo sbectol haul	Dim haul llachar

Pethau diriaethol

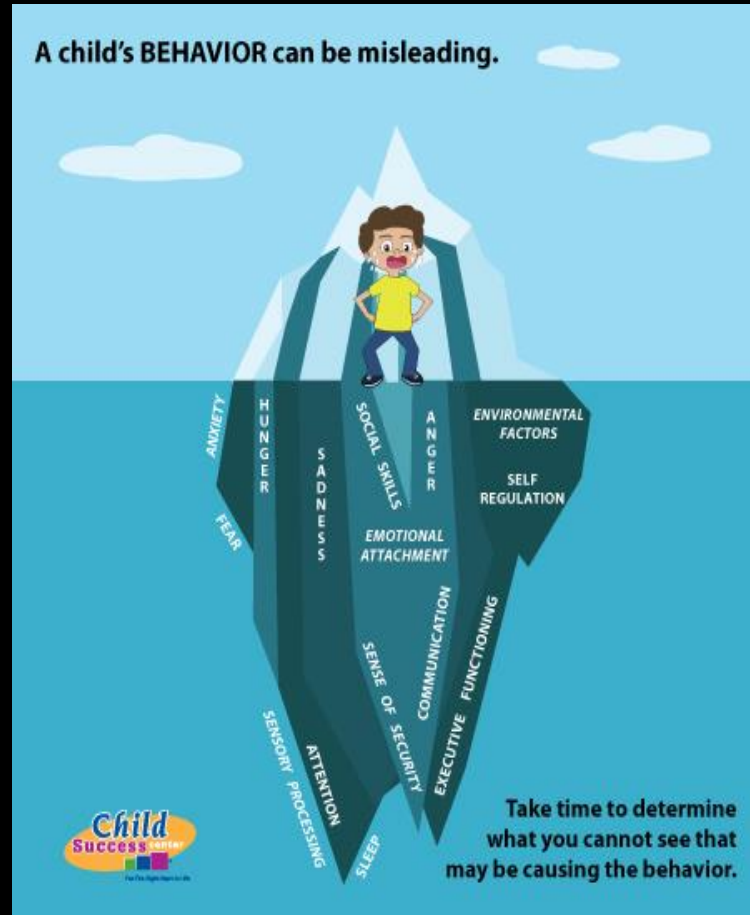
Mae'r person rydym yn ei gefnogi
wedi dysgu bod ymddwyn mewn
dull penodol yn ffordd

ddibynadwy o gael pethau, neu weithgareddau o'i
ddewis. Plentyn ystyfnig sydd arno eisiau teganau, er
enghraifft, neu fferins RŴAN! Peidio rhoi mewn i
hyrddiau o dymer, gwrando ar y plentyn.

Synhwyrdd

Mae'r person rydym yn ei gefnogi
wedi dysgu bod ymddwyn mewn
dull penodol yn ffordd
ddibynadwy o fodloni angen
synhwyrdd

MEDDYLFRYD

Mae pob diwrnod yn gyfle newydd i gysylltu â'ch
plant mwyaf heriol.

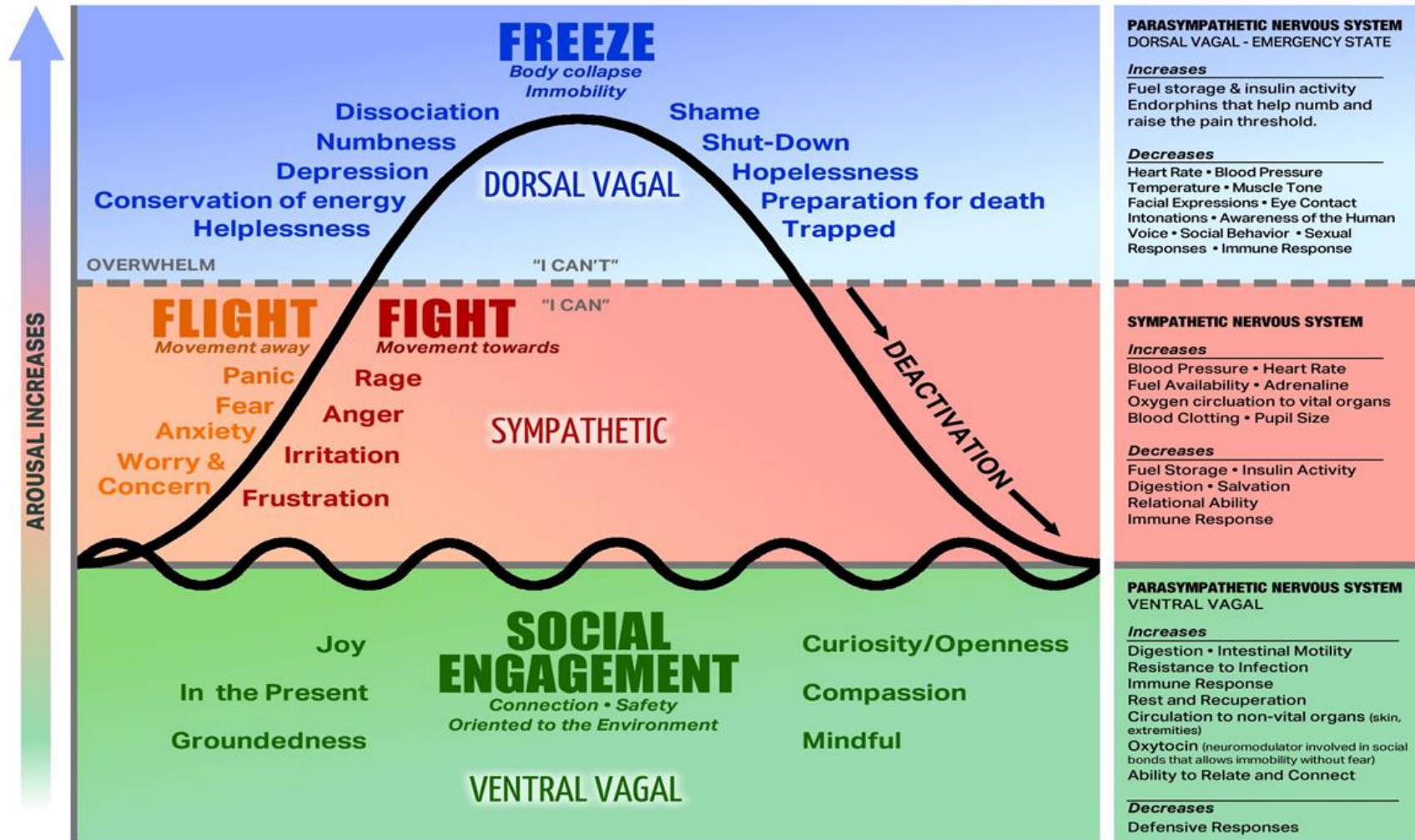
https://www.youtube.com/watch?v=Q_h8saSZWXg

Mae pob ymwneud yn gyfle i ddatblygu

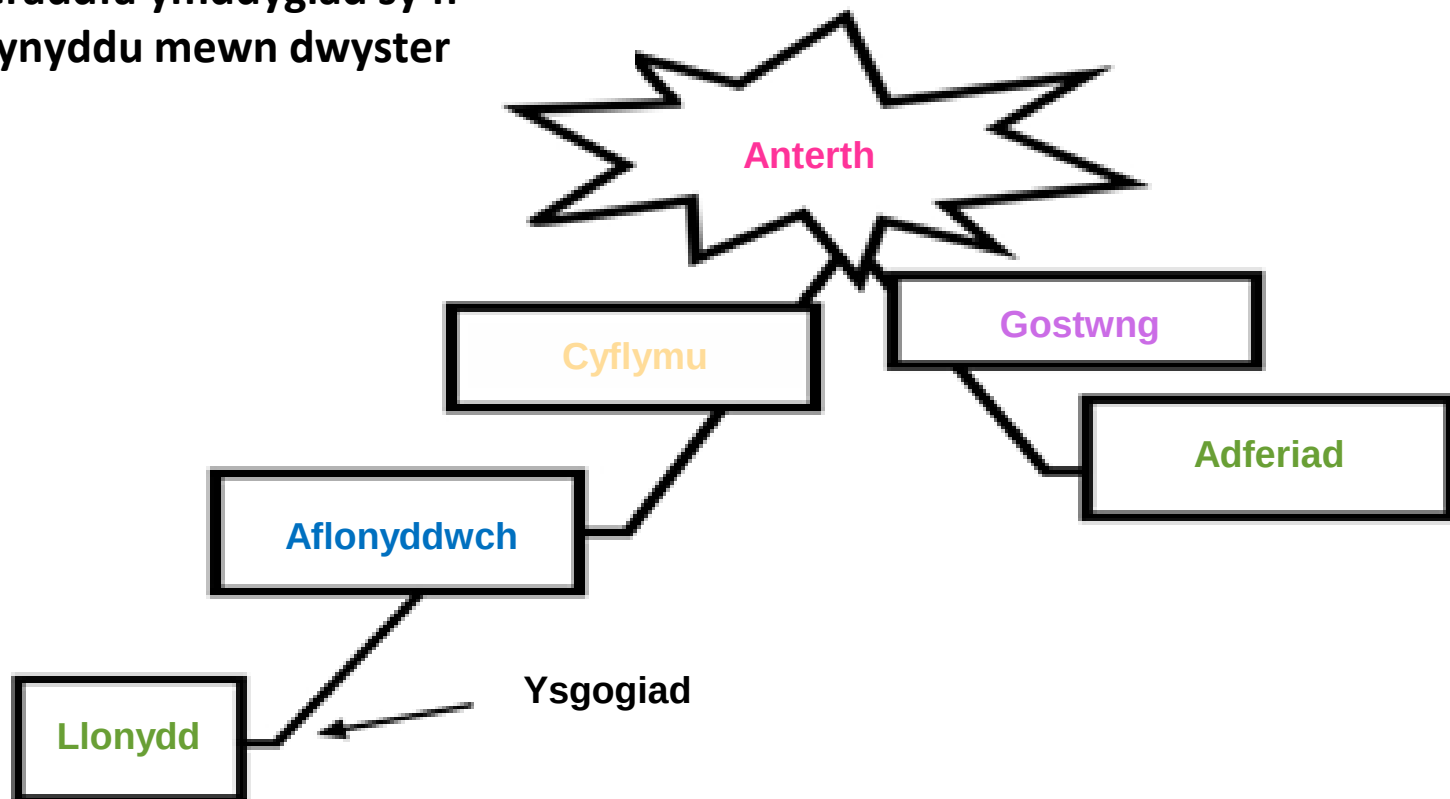
Cyn symud pobl ymlaen mae angen i ni
werthfawrogi'r broblem.

Mae'r corff yn cofio'r hyn na all ein meddwl
ei alw i gof.

Mae angen i ni feddwl am ymddygiad mewn
ffordd wahanol

Graddfa ymddygiad sy'n
cynyddu mewn dwyster

SIOC

<https://www.youtube.com/watch?v=Ox7Uj2pw-80>

Dictor

Ofn

Atgasedd

Hapusrwydd

Tristwch

Syndod

Niwtral

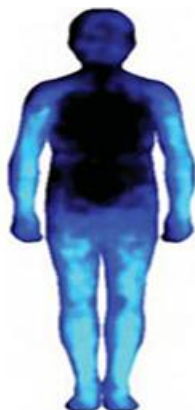
Pryder

Cariad

Iselder

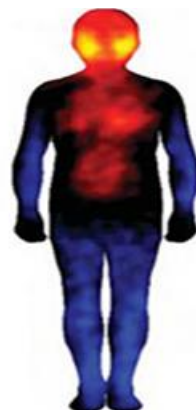
Dirmyg

Balchder

Cywilydd

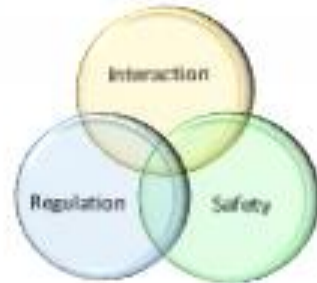
Eiddigedd

Rheoleiddio gyntaf

**Lleddfu'r ymennydd goroesi
yn absenoldeb ein
hymennydd meddwl
(gwybyddiaeth)**

Mae gofyn i blentyn beidio â
rhedeg i ffwrdd a dod i siarad â
chi yr un fath â neidio oddi ar y
gris uchaf i'r gris isaf. Bydd
rhywun yn brifo. Rhaid i ni ei
gyfarfod hanner ffordd.

loga

Therapi myfyrdod

Anadlu dwfn

Dirgryniad

Egwyl i'r ymennydd

Bownsio

Ymlacio

Lego

Canu

Hongian y breichiau

Rhedeg

Symudiadau corff llawn – Bocsio, codi pwysau, y
rhan fwyaf o chwaraeon!

Canolbwyntio ar un agwedd
ddysgu gadarnhaol benodol
rydych am ei chydabod pa bryd
bynnag y daw i'r amlwg

Peidio ag ildio i'r demtasiwn i
gysylltu eu hymddygiad â'ch
teimladau. Mae perygl i chi roi
map i'ch disgyblion i'ch
emosiynau

Mynegi mewn geiriau yr ymddygiad rydych
am ei weld. Ei wneud yn glir mewn geiriau a
gweithredoedd.

Byrddau Cydnabyddiaeth

Dweud wrth ddysgwyr eich bod
wedi sylwi ar....rhywbeth

Galwadau ffôn

Ni ellir meithrin cyd-ddealltwriaeth a perthynas dda dros nos.

Ychydig yn aml, araf a chyson

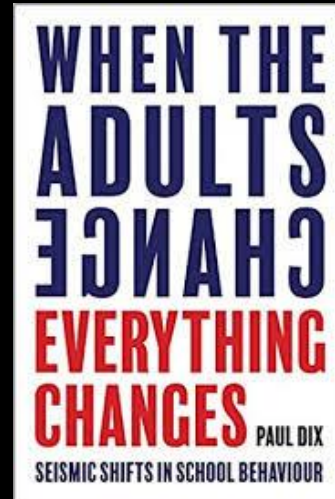
Rhoi gwybod iddynt yn y ffyrdd mwyaf cynnil a disyllw eich bod yn malio amdanynt.

Osgoi hofran!!

Pan fyddwch chi'n gofyn am ymddygiad gwahanol,
cerddwch i ffwrdd a rhoi amser iddynt.

Bod yn benderfynol a chyson pan ddaw'n fater o ganmol dysgwyr heriol. Hwyrach y byddant yn ei wrthod ar y dechrau.

30 diwrnod!!

Y pum munud cyntaf o'r Wers

Perfformiad gwych yn ysgogi ac yn ennyn diddordeb

Pyllau byrion o berfformiad tra ysgogol i ennyn brwdfrydedd

Cyfarfod, Cyfarch, Gwenu, Ysgwyd Llaw, Bod yn falch o'u gweld, Eu gwneud i deimlo nid yn unig yn bwysig ond yn werthfawr.

'Diolch byth dy fod wedi cyrraedd.'

Sylwi ar y rhai sy'n dilyn y drefn ac yn gwneud y peth iawn.

Mân aflonyddwch

Lleihau'r amser a dreulir yn siarad â'r dosbarth cyfan

Defnyddio bwrdd cydnabyddiaeth

Gwaith priodol, cyflwyniad brwdfrydig

Targedau tymor byr preifat i unigolion anodd, ac atgyfnerthu rheolaidd i gyd-fynd â'r rhain

Bod yn glir ynghylch yr ymddygiad rydych yn disgwyl ei weld

Talu sylw i ddysgwyr sy'n dilyn eich dymuniad

Lleoliad yn yr ystafell

Dangos i mi sut gallaf dy helpu di?

*‘Pan nad yw plant yn gallu rheoli ymateb
emosiynol, byddant yn aml yn chwilio am eu
fersiwn hwy o ddiogelwch. Gall hyn weithiau eu
gwneud yn fwy anniogel hyd yn oed. Felly, ble
bynnag gallwn ni, beth am ddatblygu’r
diogelwch hwnnw yn ein darpariaeth’*

Ble mae’r mannau cyffredin y mae plant yn mynd
iddynt pan nad ydynt yn gallu rheoli ymateb
emosiynol?

Adolygu Trefn Ddyddiol

Cyrraedd yr ysgol

Y dosbarth

Cyfnod newid, er enghraifft newid gweithgaredd

Amser cymdeithasol

Gwasanaeth boreol

Ystafell ddosbarth

Rheoleiddio yn yr ystafell ddosbarth

Trefniant eistedd hyblyg

Man diogel

Seddi efo cefn iddynt a seddi ble gellir teimlo'r llawr

Ymarferion gweld trwy lygad y dychymyg

Cerddoriaeth

Clustffonau

Lampau olew peraroglus (pupur-fintys/rhosmari)

It doesn't have to be expensive!

Everything you see in the above photos was ordered from well known retailers online.

This space is used for multiple needs. There's tiered approaches to meet all needs.

high activation—Foam rollers, padded wall for kicking, tension exercises

Low arousal—Canopy, flickering light, music player, and softer bags. Notice the neutral colours.

This space is just an example.

Don't forget some children need raised spaces as they prefer to be above floor level. This doesn't require you to build a bunk bed or tower. But a raised wooden box with portable cushioning may be a good way to incorporate those needs.

Think repetitive exercises that can start off maybe at a high intensity and then after a while, become regulating and soothing. Colouring, foam rolling, sensory cushions and much more will achieve this. It's important to also think about tension and what we see our young people do physically when dysregulated. Do they need large movements? Do they put their head in between their legs? Do they clench their fists? Probably the majority of these things. So if designing for specific needs in different spaces, consider thinking of these students at design stage.

Meithrin Diogelwch ar draws yr Ysgol

Y tu allan

Coridorau – Mannau cudd

Ystafelloedd dosbarth – seddi sbâr

Yr iard chwarae wedi'i rhannu/marcio

Nid oes rhaid i chi fod yn therapydd i fod
yn therapiwtig

Beth gallwn ni ei wneud ar gyfer pob
plentyn?

Sut ydych chi am i'ch ysgol edrych?

Arfer 1 – Yr Ysgol Gyfan yn Ymrwymo

Arfer 2 – Dadansoddi Data

Arfer 3 – Y Bobl lawn ar y Bws

Arfer 4 – Y Tîm Craidd

Arfer 5 – Cynllunio ar gyfer Sefydlu Arferion

Yr un ddalen emynau – tôn wahanol!

Yr un ddalen emynau – tôn wahanol!

Llwyddiant Sicr

1. Gwneud i bobl deimlo'n sbeshal. Mae bod yn garedig yn allweddol!
2. Peidio rhoi amser i mŵds!
3. Adnabod y grefft o bosibilrwydd
4. Byw am HEDDIW, nid am y swydd nesaf!
5. NID yw a wnelo â chi...

Ridley Scott TeACHERS

<https://www.youtube.com/watch?v=q3xoZXS5yc>

Jaz Ampaw Farr – Gwyliwch ei Ted Talk. Mae hi'n wych.

A black and white close-up photograph of Nelson Mandela. He is smiling broadly, with his eyes closed and his hands resting on his cheeks. The image is high-contrast, emphasizing the textures of his skin and the depth of his smile.

I never lose. I either
win or learn.

Nelson Mandela